

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Locuint'a Redactorului

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii.“
Articlii ramisi si nepublicati se voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune :

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'i'a :

Pre an intregu 40 Lei n. 16 fl. v. a.
„ 6 lune 20 „ „ = 8 „ „ „
„ 3 — 10 „ „ = 4 „ „ „

Pentru Inscritiuni :

10 cr. de linia, si 30 cr. tãps'a timbrãle pentru fiesce care publicatiune separatu. In Loculu deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costã 10 cr.

Responsulu unui deputatu alesu d'in partea mireniloru la congresulu catolicu si renunsierea sa motivata.

Preasantite Dómne Archiepiseope si Mitropolit'e!

D'in archipastoreseculu comunicatu alu Pr. S. vostre datu in Blasiu d'in siedinti'a scrutiniului tienuta la 16. iunie a. c. nr. 991. 1869., primitu aiei alalta-eri in 21. iunie am aflatu, cumcã luandu-se la scrutiniu protocoalele pvenite la scaunulu mitropolitanu d'in cinci protopopiate, care s'au dechiaratu pana in acea di 16. iunie, pentru participare la congresulu catolicu, d'in partea mireniloru sunt alesu si eu cu pluralitate de voturi intre deputatii destinati a participa la acelu congresu carele se deschide in 20. iunie, c. n. la Bud'a-Pest'a.

Pre câtu me simtiu indatoratu a ve multiam Pr. S. Vostre pentru binevoitóri'a impartasire ce-mi faceti, cum si a-mi aretà recunoscinti'a mea câtra ddnii alegatori d'in cinci protopopiate pentru onorea ce-mi facura, toc'm'a pre atãta mi-pare reu, câ acei ddnii alegatori mireni, carii me onorara cu increderea loru, constrinsi de impregiurãri, ca s'ãlega in fug'a mare, nu avura tempu de a se pune mai nainte de consumarea actului electorale in cointielegere cu candidatul loru; pentru câ d'ãca se intemplã ac'ãst'a, ddnii alegatori nu erã s'ã si p'ãrda diu'a in desiertu spre a me alege pre mine.

Eu ad'ãca am cititu cu t'ãta luarea aminte atãtu normativulu octroatu de episcopatulu romano-catolicu d'in Ungari'a, confirmatu de monareculu in 20. ianuariu, pusu inse in lucrare abie in iunie a. c., câtu si cerculariulu Pr. S. Vostre esitu d'in siedinti'a consistoriala tienuta in 17. maiu, am meditatu cu multa linisce suflet'ãscã a sup'r'a acestei cestiuni de f'ãrte mare importantia; in sine amu ajunsu la convictiune, cumcã d'in provinci'a Mitropoliei Alb'a-Iuliane preste totu, si d'in archidieceasa in specie, nu se cuvine si nu trebuie s'ã i'ã parte nimeni la neci unu feliu de congresu alu provinciiloru si diecesetoru romano-catolice d'in Ungari'a si Transilvani'a, ori-cãndu acele a ar' voi a se ocupã cu afacerile sc'ãleloru, cu ale fonduriloru si fundatiuniloru, s'ãu si cu ale disciplinei si a ritululu.

Eu ad'ãca credu si sciu asie cumcã beserie'a n'ãstra greco-catolica d'in provinci'a Mitropoliei de Alb'a-Iul'iã este si trebuie s'ã remana pentru totu-de-una; *autocejala*, si *autonoma* intru intielesulu doctrinei primitive ne falsificate, — totu odata si *nativnala*, precum de esemplu este eclesi'a galicãna si altele. Fãra aceste-a atribute esentiali beserie'a greco-catolica nu ar av'ã viitoriu, pentru câ ea nu ar av'ã ratiunea de a fi. S'ar pot'ã demustrã d'in mai multe acte de a le scaunulu Romei, câ chiar papii romani au consideratu nfiintiarea diecesetoru si archidiececetoru greco-catolice de ritulu resariteanu d'in aceste-a punete de vedere, si câ numai inemicii adeveratulu catolicismu ad'ãca pericul'ãsa factiune ultramontana, se adopera a falsificã acea intentiune.

Sc'ãlele n'ãstre confesionalu au totu odata si caracteru nationale atãtu de aprigu pronunsiatu, in câtu nece unu romanu intregu nu este capace de a si face idea despre sc'ãlele confesionalu sale fãra limbã roman'ãscã ca *domnitoria* in acele sc'ãle, intocma ca si in beserie'a. D'in contra sc'ãlele rom.-cat. s'ãu câ nu voiescu a sc'i nimicu de caracterulu nationale, d'ãca sunt conduse in spiritulu iesuitismulu, s'ãu câ ele mai v'ãrtosu in Ungari'a tindu cu mare energia a imbracã caracteru eschisivu magiaru si magiarisatoriu. In ambele casuri inse pericolulu pentru elementulu roman'ãscu si pentru ritulu nostru este invederatu, umilirea nostra mai pre susu de ori-ce indoi'ãla.

Mai avemu inse si alte ratiuni grave, care ne impunu datorinti'a imperativa de a ne aperã sc'ãlele nostre de ori-ce inriurintia a statulu romano-catolicu d'in Ungari'a. Un'a d'in acele ratiuni este toc'm'a confesionalu.

Alegatorii mei sciu ca si mine, câ in mai multe institute mari si mice romano-catolice d'in Ungari'a se propunu de mai multi ani incoce cate-va doctrine forte periculose pentru catolicismu, precãmu de ecs. e doctrin'a despre infalibilitatea papei, de potestatea lui absoluta de a formulã si impune dogme, care nu se cuprindu in simbolulu credintiei adoptatu de beserie'a nostra si care sunt unu adeveratu veninu pentru greco-catolicismu, in carele si pana acumu s'au produsu cele mai mari ingrigiri si neodihne de spirite, cari se infiora de unu asemenea absolutismu incarnatu.

Acestea doctrine si altele asemenea acestoru-a mai v'ãrtosu de 18. ani incoce, au in'ãputu a rode emplitu la radecinele confesiunii greco-catolice si a o periclitã multu mai greu, decâtu insu-si cesaro papismulu rusescu. Alta ratiune, care interd'ãce romaniloru de confesiunea greco-catolica comuniunea in afacerile invetiamentulu cu statulu romano-catolicu ungurescu, se afla pastrata in paginile istoriei. Sub protectiunea romano-catolicismulu d'in Ungari'a, junimeci romanesci neci-una-data nu i-a fostu ertatu a invetiã mai multu, decâtu numai atãtu-a, câtu a suferitu statulu romano-catolicu a invetiã ca d'in gratia. D'in sute de eesemple numai dua. Contemporanii mei si ad'ãca aminte bine, de cãndu episcopulu romano-catolicu adusu in Transilvani'a de la Oradea mare, intre anii 1829 et 1835 se incordã d'in respoteri, ca s'ã traga la sine suprem'a inspectiune a sc'ãleloru d'in Blasiu si a toturoru celorlalte sc'ãlute romanesci greco-catolice era obstinata resistenta a lui in contra infiintiãri de cãd'rã istoriei generalu in liceulu d'in Blasiu produsu unu conflictu d'in cele mui seriose. Cu acea ocaziune argumentulu celu mai tare alu episcopulu ungurescu sunã asie: „*Historia est oculus mundi, ideoque studium hoc valachis interdendum.*“ — Conflictulu celu periculosu, escatu intre directiunea si inspectoratulu supremu alu sc'ãleloru d'in Blasiu si intre abatele F e s t l, pre atunci referente la guvernamentulu transilvanu, este si mai bine cunoscutu. Acelu abate nu pretind'ã neci mai multu, neci mai pucinu, decâtu spargerea gimnasiulu d'in Blasiu si respandirea tenerimeci de acolo in trei-dieci si d'ãua de venturi a le rosci. Numai nobilitatea de anima si patriotismulu celorlalti coreferenti salvã atunci Blasiulu si natione de cea mai furiosa lovitura.

D'in momentulu, in carele romanii de confesiunea greco-catolica s'aru invoi a face cauza comuna cu statulu romano-catolicu-unguru pre tereculu instructiunii publice, in congrese s'ãu sinode confesionalu, ei formandu numai una minoritate nepotintiosa in acele adunãri, si aru subserie Sententi'a unei sierbituti si umiliri noue, care ar' fi neasemenatu mai periculosa, decâtu sierbitutea corporala. Una asemenea sierbitute generationile mai noue nu o aru suferi cu vi'ãti'a odata, era consecentiele unei situatiuni de natur'a aceste-a se potu numerã pre degete.

Èta deci, câ t'ãte interesele nostre nationalu, confesionalu si ale libertatei dreptu intielese, ne striga cu voce tare, ca romanii greco-catolice de ritulu resaritenu subnici una impregiurare s'ã nu faea cauza comuna pre tereculu instructiunii publice cu romano-catolice d'in Ungari'a si Transilvani'a.

Incãtu pentru fonduri si fundatiuni eclesiastice, eu era-si nu vediu neci una caus'a, pentru care romanii d'in diecesele provinci'e mitropolitane de Alb'a-Iul'iã s'ã aiba a se consultã cu romano-catolice. Fondurile si fundatiunile romano-catolice sunt proprietatea romano-catoliceiloru, la care greco-catoliceii nu au nece unu dreptu precum nu au nece ei la ale greco-catoliceiloru, afara numai, deca cine-va ar fi aplecatu a restaurã „*comunione bonorum*“ d'in d'ãlele apostoliloru, s'ãu dora a innaltã in midioloculu beserieci vre-una parte d'in comunismulu modernu. Eu inse carele tienu forte multu la idea de proprietate, pe alu meu, alu t'ãu, alu s'ãu, nu credu nece in un'a, nece in alt'a. De alta parte era-si nu sum nece decumu dispusu a ved'ã cu dore-

re, cumuca de pucinu nostru dispune potintea maj'ãritate romano-catolica, apoi eu atãtu mai multu me ingretiosiezu de rol'a unui cersitoriu, care in casulu de fatia ar pot'ã luã pre venitoriu unu caracteru atãtu de unilitoriu si dediositoriu, incãtu se fii constrinsu a cers'ã de la alii aceea ce este proprietatea ta nedisputabile.

Romanii greco-catolice au de unde s'ã pretinda si s'ã i'ã cu titlu de dreptu si n'au trebuintia s'ã cersiesca d'in asie numitulu „*fundus religionis*“ alu romano-catoliceiloru d'in Ungari'a. Conchiame se numai unu sinodu amestecat d'in intr'ãg'a provinci'a a mitropoliei de Alb'a-Iul'iã, si eu sunt convinsu pre de plinu, câ acelu a va descoperi destule fontane de venituri pentru conserbarea acestei beserieci si a sc'ãleloru ei. S'ã se d'ãc clerulu si poporulu ocaziunea de a-si mezurã poterile sale pre acestu terenu; atunci apoi se va ved'ã curatu, d'ãca are s'ãu nu are nece una trebuintia de ajut'ãrie cersite. Intre rom. cat. nu esista raporturi de natur'a celoru ce se vedidura intre romanii de confesiunea resarit'ãna ortodosa si intre s'ãrbi de aceea-si confesiune. S'au rapitu odeniora si de la greco-cat. monastiri si schituri; acele-a inse au trecutu de multu de la unele mani la altele, era documintele inea s'au perdutu in partea loru cea mai mare. De aici inea se ved'ã, câ gr.-cat. n'au nimicu de impartitu cu romano-catoliceii, era d'ãca totu-si ar av'ã ce-va anume in Transilvani'a, deschisa este calea judecator'ãscã pentru acelu-a carui i-ar casiuã ca s'ã-si p'ãrda tempulu si pungã printre labirintele acelei-a.

S'a d'ãsu, cumcã acelu congresu catolicu, ce porta titlu speciosu de „*autonomi'a*“, nu va av'ã de a se ocupã cu trebi particularu diecesane, „*ei va av'ã s'ã administrare si dir'ãga lucruri ce o m u n e*, care se tienu de tipulu catolicu alu sc'ãleloru confesionalu ca atari, atãtu in crescere câtu si in institutiune etc.“

D'ãca intielegu eu bine aceste-a espresiuini, apoi toc'm'a intr'ãcestu scopu alu „*autonomi'e*“ rom.-catolice, este respicatu celu mai mare periculu pentru eclesi'a gr.-cat. si pentru coreligionariu ei. Celu care a d'ãsu odata A. trebuie s'ã d'ãca si B. De vomu participã si inea de buna voia, ca minoritate, la compunerea si adoptarea de ore-si cari statute s'ãu legi generalu si comune toturoru, atunci urm'ãza d'in una logica neesorabile, ca t'ãte statutele specialu s'ã se modeleze dupa cele generalu, prin urmare noi vomu fi intrati in cursa ca unii, carii pentru congrue parochiali si alte lef'ãsi'ãro tical'ãse ne vomu fi sacrificatu libertatea ca si Esau dreptulu de primogenitura pentru unu blidu de linte.

Aceste-a si alte asemenea ratiuni, pe care pentru scurti'mea tempulu le trecu cu vederea, mi-castigara deplin'a convictiune si me induplecara a declinã de la mine onorea, ce mi-se facu de câtra majoritatele d'in cinci protopopiate, alegendu-me deputatu la congresulu catolicu. Sapunendu, ac'ãsta dimisiune a mea la cunoscenti'a- Ve archipastore'ãscã sunt si remanu cu profunda reverintia.

Alu Pr. S Vostre

Brasiovu, iunie 23¹¹ 1869.

preaplecatu

Georgiu Baritiu, m. p.

Despre o brosiura nemti'ãscã, tiparita la Paris, sub titulatur'a :

Unitatea Romaniei.

Vis consilii experts mole ruit sua.
Horatius.

Craiova, (Romania) 10. iunie 1869

I.

Daca brosiurele ce aparu de la unu rondu de tempu, la fav'ãrea anonimulu ne aducu ore care placere si multumire; dar' este unicamente pentru câ not'ãza, in sc'ãlelu nostru, abdicarea fortieci in manile preseii.

Potentatii si diplomatii loru invetiã, in fine, a contã mai multu cu opiniunea publica de câtu cu imaginari'a

loru putere, de care dispun. Ei, in locu de a tripotă si de a violentă, ca pana acum, scriu si tiparescu brosiure, de si cam scrite si pre picioru, cum dice romanulu, putinu eugate si fora cunoscintie istorice de ajunsu: dar' in fine, scriu brosiure si cheltuescu bani ca se le imprime, macaru, ca scriu ca se amagesca, ca se formeze una falsa si artificiale opinione publica, ca se indoctrineze, era nu ca se lumineze si se contribuésca, in sinceritate, la formarea unei opinii publice morale si adeverate.

Dar', ori si cum, au pudorea de a nu le subscrie; si asta dice multu in favorulu amelioratiunei loru apropiate.

Ast'a va se dica ca, daca justitia, libertatea si lumin'a nu sunt inca ultim'a loru ratio; dar' nece forti'a nu este mai multu.

In rondulu acestu a, cu unu rangu eminentu, vede nu a se gasi Unitatea Romaniei, brosiura scrisa de unu romanu in limb'a Germaniloru. Cine nu vede d'in cea mai simpla lectura ca autorulu nu numai ca nu pote fi romanu ori filo-romanu, nu numai nu a pututu gasi unu romanu ca se i o traduca in romanescu, dar' nece nu cunosc cautu de putinu pe romani.

Dar' ceea ce este mai curiosu, ca nece nu se ocupa de locu de Romani, ori mai bine nece nu le porta grigea, intr'una scriere unde se discuta unicamente despre sörtea loru. Punctulu ei culminante si de vedere tradä totulu: se vede intr'ens'a ce va de oficiale, unu oficiale de elaca, cu apucature d'in alte tempuri, si chiar' cu convictiuni intime de imposibilitate pentru tempulu presentu. Idei e sale sunt estravagante si in contradictiune, atäta de putinu studiate si nimerite in cautu nu suferu, nu comentarie, dar' nece macaru una analiza cautu de superficiala.

Cu töte aceste-a, ne vomu sili a face si un'a si alt'a cu töta decentia putintiosa, rugandu-ne lectoriloru de ertare, daca cutediämu a esplicä lucruri atäta de esplicate si banale in cautu, a le mai esplicä si noi, este a i ofensa.

De la celu d'antäiu rondu, cu care incepe acästa brosiura, se dä pe fatia ca nu o preocupä interesulu Unitatei Romaniei, precum si-dä titlatur'a; ei monarchia austriaca de care voiesce a se arata ca nece visäza.

Ce, intr' adeveru, pote se importe unui romanu, in interesulu Romaniei, patriei sale, daca cartea rosia, prezentata, in anulu 1868, adunarei delegatiloru austro-magiari, va fi continendu ori nu documente ce descopere (sic.), in modu officiosu, oficiale, ori chiaru gresitu si imaginaru, planulu ce urmaresce guvernulu romanu si partitulu care lu conduce de la suirea pre tronul a principelui Carolu de Hohenzollernu.

Totu ce l'ar' potè interesä este pentru ce se nu mërca cu mai mare inteligentia, cu mai multa grige si cu mai multa iutiela si grabire, cu mai combinata eficacitate, in cautu succesulu doritu si planulu urmaritu se fie esecutatu mai ingraba si mai siöuru.

Prim urmare, ni se pare forte ciudatu, ca Unionistulu romanu se incepa brosiur'a sa, a supra unitatei patriei sale, cestiune eterna si nevariabile, mare si nationale, cu un'a frase care, in modu patientu, nu denota alta grige decäta a i operiului austriacu in contra tendintiloru guvernului romanescu de a se departä de amici'a lui; ör' intr'unu modu latentu frica casei de Habsburg de influentia si intentiunile celei de Hohenzollernu, cestiuni futila, efemere, si nece intr'unu modu nationale.

Politica Romaniloru nu a devenitu agresiva, in contra Turciei si in contra Austriei, veciniloru, decändu a venitu, cu Principele Carolu de Hohenzollernu, pre tiermii Dunarei, una politica ruso-prusésca, daca va fi venitu; ei decändu intentiuni de impietäri si concuiste asup'a romanismului si asup'a drepturilor Romaniloru de natiune suverana, desceptandu apetite nesatiöse, au venitu a se intalni si a se ciocni cu instinctele de conservatiune si de demnitate nationale, in inim'a cea patriotica a Romaniloru.

Nu este nece unu romanu, intieleptu dar' nece chiaru nebunu, care se pota dice, in conscientia, ca in fluenta Austriei a adusu tierelorü Romaniloru in generu, vre-una inflorire, vre-unu bine, in trecutulu ori in perspectiv'a viitorului, incätu se o fi asociatu vre una data, ori se cutediä a o asociä cu a Franciei, dela care a vedietu, intr'adeveru, multu bine si intielege, forte lesne, ca va mai potè vedè si in venitoru.

Cum, dar', ar' potè spune unu romanu, ori unu omu cu cautu de putina minte care conosce pe Romani, ca influentia Austriei a domnitü intre Romani, ca si a Fran-

ciei si d'im preuna cu a Franciei, si nu a fostu isgonita decätu de politica cea noua ruso-prusésca, adusa de Hohenzollernu in complicitate cu unu partitu ore care d'infiera, bu inca cu neplacerea si mahnireä toturorü patriotilor romani si a barbatiloru intielepti d'infiera.

Aceste neadeveruri parandu-ni-se intentionate, credemu ca suntemu mai multu decätu moderati, candu vomu dice ca, aci, nu este numai una simpla esageratiune impudenta, ci inca si una astutiosa minciuna.

Dar' acäst'a nu este singur'a eroe tota brosiur'a se pare una maestra tiesetura de erori, care mai de care estravagante si cu atäta aplombu si bonomia debitate, incätu se arate, si celoru mai putinu adunci observatori, ca nu pote fi serisa de unu omu care se fi vorbitu, in vietia lui, cu unu romanu si ei crede d'in Patagonia; ör', pre langa acestea, ca provine dela unu muritoru mai multu simplu decätu reu.*)

Nu numai gubernelle romane presente nu au intortocatu nimicu, precum i place a dice anonimulu nostru auctorulu, ca se faca se ereda tierelle nostre ca numai loru insi-siaru avè d'a multiumi pentru desceptarea si recunoscerea independentiei loru nationale; dar' inca, potu dice ca au facutu forte multu ca se potolésca si se tempereze convictiuni intime ce ar' fi trebuitu se vivifice, ca se ratecésca si se respandésca credintie cronate ca, strainiloru ori intamplärii si omeniloru dela guberniu, le sunt detori, in privintia acäst'a, mai multu de cautu loru insi-si.

Dar' ceea ce ne pare si mai curiosu, la unu auctore ce se anuncia ca defensoru alu unitatei unei Romanie, este ca gasesce necuviinciose convictiunile de ineredere in sine si in propri'a valoare; si ar gasi mai bine ca Romanii se ereda ca detoresce esistentia sa politica numai Austriei si Franciei, si nu pentru nasulu romaniloru, ca aru fi adeca una natiune ce merita se existe, ei in butulu (sic) Rusiei si alu Prusiei.

De securu, acestu ciudatu romanu, nece nu banuesce ca Romanii aru fi o natiune, ei crede, inca, precum l'a amagitu Neselrode, in interesulu politicei moscovite, si consiliarulu de la Halle,**) in interesulu politicei Germaniei, ca aci este vorb'a de una adunatura de mai multe soiuri si remasitie de natiuni barbare, alu caroru-a inceputu se perde in intunereculu seculiloru. Ca-ci nu ne ar' veni se credemu ca este unu omu ce nu a amblatu decätu prin cimiteriuri, si crede ca si Romania, patri'a Romaniloru, nu pote fi decätu unu cimieriu alu diferiteloru natiuni ce au trecutulu preste d'ins'a.

Barem de nu ar' alterä cea mai simpla veritate istorica si statistica!

Suntemu detori a spune auctorului, cerendu-i, mai antäiu ertare daca lu vomu tractä cu putinu sansfagon, ca pre unu invetiaceulu de scöla elementare:

Ca istoria Romaniei, daca o va invetiä, i va spune ca Romania este detoria esistentia sa politica armelorü filorü sei si tractatelorü barbatilorü sei celoru mari ce au facutu, inca, si crestinismului si Europei serviesiuri eminente.

Ca statistica locale i va arata, daca o va cercetä cu cautu de pucina minte, ca Romanii sunt una elementu, nu numai respectabile si utile, in Oriente la gurele Dunarei unde se gasescu postati pre Carpati si Dunare, ca o sentincla invulnerabile; dar' inca de care nu te vei potè curati lesne, de vreme ce ei au potutu resiste, doua mii, apröpe, de ani, in contra cataclismurilor diverse si puternice ce au trecutulu preste d'insii, fora mazaru a i transformä ori a i modificä cautu de pucinu, ei numai atietiandu-i si apropiandu-i si mai multu pre unii de altii.

Ca politica cea mare européna, daca va voi se se

*) Candu am avè a vorbi de person'a auctorului, am potè dice ca este atäta de pucinu initiatu in deprinderile statiloru si in secretelorü, incätu supune ca si intru densele existe, ori ar' potè se exista, raporturi de faceri de bine si obligatiuni de recunoscintia, ca intre simpli particulari. Elu nu scie ca staturile se sustienu si se ajuta in vederea unorü interese comune, si si-moduläza, simpatiele ori antipatielle lorü, dupa densele: eele democratice subordenandu pre a le lorü interesulu omenirei; ör' cele despotice, candu unui-a candu altui a ori unel-a ori mai multorü familie, dar' tot-d'aun'a unu interesu particularu.

) Vedi „respondere desgustatore la Cartirea cea in Halle“, in anulu 1823, sub titulu: Erweis, dass di Wälchen nicht römischer Abkunft sind, adeca, aratare cum ca Valachii nu sunt vitie de Romani de K. consiliaru de * facutu. La care se adauge „Aratarea cu scriitorü vredniciei de credintia intarita: cum ca Romanii sunt adeverati stranepoti ai Romaniloru.“

Antäiu latinescu tiesuta si apoi tradusa in romanescu, chiaru de auctorulu D a m a s c h i n u T. B o j i n c a, notaru-juratu la inalt'a tabla cr. a Ungariei; si tiparita la Bud'a in cr. tipografia a Universitatei Unguresci d'in Pest'a, la anulu 1828.

initieze intr'ins'a, i ordona se se lase de asemenea brosiure si se se apuce de alta meseria mai posibilu si mai folositoria omenirei; adeca, de acea politica care va spune: ca de vreme ce Romanii au apertu atäta de bine chiaea Europei, precum au numit'o Taleyrand si Napoleonu I-ü *) pastrandu-si, pana astadi si nationalitatea nemangita de curciture, si esistentia politica vergina de concuista; de vremece atäte-a vifore puternice, ca Goti, Antele, si Slavi, Cazari si Tatari, Huni Turci, Germani, Poloni si Rusi nu i-au potutu sterge ori risipi, in cursu de optu-spre-diece seculi de barbarie; de vreme ce ei, caracterisati in familia latina atatu de avantajosu, sunt unu elementu atäta de insemnatu incätu a potutu a se interpune tot'd'aun'a, cu succesu celatante, intre Nordu si intre Sudu, protectandu cu eficacitate candu pre unulu, candu pre celalaltu in contra cotropitorulu säu; apoi, de securu, este si trebec se fie aci una natiune ce urmäza, neapartatu, a inträ in combinatiunea unui ecuilbrü europeanu, basatu pe nationalitatile esistente, pentru ca se vede a fi si cu soliditate organizata, si cu neputintia de a fi desfiintata.

Detoria nostra in timpulu de asta-di, ar' fi a intielege cu maturitate si prevedere cele ce ne pote arata esperientia si cele ce amu potè patä ca se o dobandimu.

Macar' ca socotescu a fi spusu destule ca se facemu a se intrevedè cum apretiamu noi acästa scriere; dar, pentru ca am promisü, vomu face analiza sa pana in finitu, inse in articoli detasiati ce voru urmä.

Articoli nostri potu avè unu interesu particulare, fiindu serise d'intr'unu punctu de vedere locale si facandu se intervina unu elementu, „Vointia Romaniloru“ ce-si voru aperä cu armele, la trebuintia, esistentia loru traditionala de natiune politica, de care nu se pare ca publicistii si diplomatii de asta-di tienu mare contu.

Daca azet'a „Federatiunea“ va admite articoli nostri, ne vomu face una detoria de a tractä acästa cestiune, cu ocaciunea brosiurci aceteei-a, d'in intreitulu punctu de vedere alu auctorulu säu adeveratu, alu Romaniei, si alu interesulu ce ascunde. *) E. Q.

Diet'a Ungariei.

Siedintia de la 28. iuniu a camerei deputatiloru.

Presiedinte: la inceputu Paulu Somsöciu, apoi Sol. Gaizagu. Notari: Paulu Ia. boru si Col. Sölu. D'in partea guvernului ministrii: Balt. Horváth, b. Eötvös, c. Mico, Gorove si Loniai.

Sedintia se incepe la 10 ore a. m. Dupä autenticarea protocolulu siedintiei precedinti, Eugeniu M e c i o n i susterne una petitiune d'in partea comunei Sira-romana, care cere sistarea esecutiunii intreprinse in contra ei; ör' D. S t o l u alt'a in numele industriariloru d'in Königsberg pentru regularea raportelorü industriale.

Ministru comun. c. Em. M i c o raspunde la mai multe interpelatuni facute in caus'a cäliloru ferate, spuncudu ca va presintä cautu mai eurendu proiepte de lege in cestiune. — Interpelatori sunt multiamiti cu respunsulu.

Danilu I r a n i si Ionu R a c o t i presinta petitiuni contra proieptulu despre organizarea judecatoriloru. — C. A n t a l f i raporta, ca comisiunea verificatoria a verificatu pre Eugenu Cubini care se tramete in sectiunea VII.

Paulu H o f f m a n n raporta d'in partea comisiunii centrali despre proieptulu de lege relativu la conserierea poporatiunii. Raportulu se va tiparisi pune la ordenea d'ilei inca inainte de a inträ in feriele dietali.

La ordenea d'ilei urmäza desbaterea generala asup'a proieptulu de lege pentru esecerea potestätii judecatoriesci. Vorbescu D o m a h i d i contra ör' Soltanu S m e s c a l u pentru proieptulu de su desbatere.

Colomanu T i s a se mira cum de ministru justitiei grabesce asie tare pertratatare proieptulu in cestiune, candu ar' fi potutu asceptä cu elu pana in sesiunea de toamna, pentru ca opinione publica a tieriei se aiba tempu a se potè pronuncä asup'a lui. dlu minist. se provoca la presiunea opiniunii publice esterne, inse oratorulu sustiene, ca este a se

*) Taleyrand a disu: ca punctulu de gravitatie alu politice europene este la gurele Dunarei.

Napoleonu I-ü era-si candu Muscalii trecura Prutulu, la anulu 1806 noemvre 6, in mesagiulu säu catra senatu in diu'a de 25 Ianuariu 1807, a disu aceste memorabile curinte: „Vomu lasä nepotilorü nostri una lunga mosceniure de resbele si de nenorociri, daca nu amu deschide bine ochii de a vedè cele ce se petrecu la Dunare.“

**) Cu placere Ve deschidemu colonele diuariului nostru. Ve rogämu se urmati. Red.

da mai mare consideratiune opiniunii publice interne decâtu esterne. Nu pote sprigini proieptulu, pentru că elu eschide pre judecatori d'in societatea omenească, impedecându-i de la exercerea mai multor drepturi civile; elu deslipindu pre judecatori de câtra concetatenii sei, i-oblega in favorea guvernului care i-au numitu. Se dice, că trebuie sê ne radicâmu nivoulu europénu, e de sciutu inse, că jure-consultii si barbati independinti ai Franciei si Belgiei se pronuncia toti pentru alegerea judecătorilor; alcum a se ardecă la nivoulu statelor culte ale Europei, nu insemna a imită tote câte le vedemu in strainetate, ci numai cele bune si corespundietorie geniului poporului nostru. Oratorele ar' dori ca numai judecatori de instantiele mai inalte sê se numesca, si acêsta sub ore-care influintia a legelativei, ér' judecatori de prim'a instantia sê fia alesii

Mai vorbescu pentru proieptu: Fer. E b e r, e. Teodoru C i a c h i, Colomanu R a d o si Sandru N e h r e b e c z k y. ér' contra lui: Emericu I v a n c a, Ernestu M u c h i c i u, Ignatiu D i e t r i c h si Iosifu P r i e u.

Paulu H o f f m a n n raporta d'in partea comisiunii de inunitate despre cererea directorelui cauzelor regali, pentru a i se concede a intentă procesu de presa contra deput. Svetozaru M i l e t i c i u; comisiunea propune respingerea cererii, fiindu că i lipsesca formalitățile recerente. Raportulu se va tipari si pune la ordenea d'ilei. Siedintia se inchia la 3 ore d. a.

Siedintia d'in 30. iuniu a camerei deputatilor.

Siedintia se incepe la 9 ore a. m. Dupa autentificarea protocolulu siedintiei d'in urma, Ladislau Gond'a, Lud. Mociari, Aristidu Matyus, Stef. Patay, Danilu Irani, Ignatiu Ghiti si Lad. Covaciu presinta camerei petitiuni contra proieptulu despre organizarea judecatoriilor. Setranspunu comisiunii respective.

Albertu N e m e t u face motiunea urmatoria: Camer'a d'spune ca, de ora-ce privilegiete remase d'in timpurile feudale, si mai alesu regalele mai nice reg. si alte drepturi, precum este dreptulu de cracamaritu, de a taiă carne, de pescuitu, venatu, de a contrage vama de lapoduri si tiermuri precum si cu ocazinnea tergurilor, impedeca dezvoltarea industriei si pentru acêsta trebuescu delaturate ministeriulu sê faca unu proieptu de lege in privintia acêsta presintandu-lu legelativei in sesiunea venitoria. Totu cu acêsta ocazinne sê se suscepa si conscrierile necesarie pentru desdaunarea proprietarilor privati, pentru ca de odata cu proieptulu de lege sê se pota presintă si unu elaboratu despre modalitățile resumperării. Motiunea se va tipari si pune la ordenea d'ilei.

Ing. D i e t r i c h presinta unu proieptu de lege pentru ca nu numai guvernulu ci si vericare deputatu sê fia indreptatitu a susterne casei proiepte de lege. Mai de parte propune a se esmite una comisiune d'in barbati de specialitate, carea censurandu proieptele puse pre mēs'a casei, sê raporteze despre ele. Se va tipari si pune la ordenea d'ilei.

Urmēza la ordenea d'ilei pertratarea generala a proieptulu de lege despre exercerea potestății judecatoriesci.

Dupa ce vorbescu mai multi pro si contra, presedintele invita pre presedintii sectioniloru, a le conchiamă câtu mai curendu pentru a se consultă asupr'a conventiunii postale presintata de ministrulu comerțului. Siedintia se inchia la 3 ore d. a.

Maramuresiu-Sigetiu, iuniu 1869.

Dle Red. I Vinu — de si cam tardiu — a ve inseințuă despre miscările confesiunale intre romanimea in Maramuresiu, dar' mai alesu ve scriu ca fapta complinita trecerea romaniloru d'in Sigetu la confesiunea gr. ne unita, presentandu se in 13. iuniu cu acestu scopu inaintea a doi martori de alta confesiune la paroculu localu gr.-cat. rusescu Mihailu Suba, mane in 26. precum intielesei voiescu a se presentă a 2 ora, si asiē in scurtu vomu vedē in Marmati'a latindu-se si religiunea greca-neunita, spre folosulu ori daun'a romanimeii? nu sciū, atâte potu constată cumcā de-cum-va regimulu nu se grabesce a alina spiritele iritate d'in Sigetu prin acêa că le va indestulă petensiunile drepte fatia cu apesarea rusosca, atunci schisma si desbinarea beserieasca d'in Sigetu ca d'in centrulu comitatului se va latī ca o schimtea electrica nu numai intre romani; dar' si intre rusi, ba ori cine se pote convinge cumcā rusii sunt d'in cutare respectu mai aplecati la neunitate ca romanii.

Motivele pentru cari romanimea d'in Sigetu facu pasulu desperatu si ne pomenitu in tieniturile nostre se cuprindu pe scurtu in suplic'a substernuta consistoriului rusescu d'in Ungvaru, si a carei traducere scurtata am onore a o alatură aci. — Cu permisiunea Dvostre me voiu rentorce inca la acestu obiectu, de presentu ve amin-

tescu numai cumcā pasulu acêsta alu trecerei la inceputu eră consideratu ca o gluma si satira mai alesu d'in partea rusiloru, acum inse pasira in stadiu mai seriosu mai alesu de candu persecutatii parochiani si-au formatu spre acelu scopu unu comitetu, permanentu conducatori, si statatoriu d'in Dnii J. Ciplea preside, apoi d'in fiscalulu Sig. Ciplea, Ludov. Jura, Vasiliu Manu, Dan. Görög si Georgiu Marcusiu

Scopulu le este anesarea câtra dieces'a gr. neunita a Aradului.

Telegramulu d'in 13. cur. d'in Sigetu l'ati interpretatu forte bine, alcum de la telegrafistii d'in Sigetu necunoscatore de limb'a romana mai multu nu se pote pretinde, astfelu de rane a nationalitățiloru sunt colo susu desconsiderate.

C r.

Aradu, 16. iuniu 1869.

Cate-va observatiuni fugitive. despre practicarea dreptulu de alegere la poporulu lipsitu de conducatori.

Mai de multe ori stateamu pre cugete a luă condeiuulu la mana, si a descrie esperintiele ce le am potutu castigă in privintia acêsta — d'in viētī'a practica, ca unulu carele mai tota cariera vietiei mele am petrecut'o in necurinata coatingere cu poporulu avendu ocazinne de a petrunde in tote insusitatile si moravurile sale, si ai cunosce câtu situatiunea trecutulu asiē si pusetiunea presintelui.

Erām si de asta-data se recedu de la propusulu meu nutritu, — d'in motivulu: ca nu cum-va sê previnu altoru barbati mai espteri si competinti de a da publicitătii unele informatiuni si desluciri de acêsta intrebare momentosa si problematica, — dar' inbuldiendu-mi se pre dī ce merge materialulu provenitoriu d'in esperintiele multilaterale, si dandu-mi-se ocazinu numeroase, mi luă permisiunea acuma spre a face unele observatiuni fugitive in meritulu ce-mi propusei.

Stă in natur'a lucrului: că a cunosce cu positivitate caracteristic'a poporului, datinele, moravurile, si virtutea ei, — adeca: a lu cunosce mai bine si apriatu, că cumu este elu, si cumu trebuie manuitu si condusu la realizarea cu succesu bunu a scopuriloru indegetate de interesele nostre bine intielese, — nu este destulu a dispune de elu d'in locurile centrale, si anume: de prin orasiile capitale, — ci debue sê avemu pretotindene in tote comunele locuite de romani, barbati de incredere, cu simtieminte curate nationale, carii in diferite calități si chiamări ca preoti, notari si invetiatori comunali, standu in nemedilocita coatingere cu poporulu, sê aiba ocazinne a lu desceptă si indemnă la dezvoltarea simtiemintelor sale nationale prin care sê-si pota precepe drepturile naturale, politice si nationale si sê-si le cunosca mai bine, sprę ale potē si aperă de or' ce atacuri si asupriri; va sê dica poporulu nostru trebuie sê aiba: conducatori cu incredere si influintia pentru alu capacită la dezvoltarea culturai spirituale, că-ci almintrelea elu poporulu este numai unu midilocu pe partea strainiloru de care d'insii se folosescu spre ajungerea scopuriloru sale cu detrimentulu nostru propriu nationalu!

Necesitatea de conducatori in fruntea poporului nostru, este imperiosa, si cu multu mai desbatuta decâtu sê fimu indiferinti de a nu o oservă! — Esperintiele si intemplamintele mai recinti manifestate cu ocazinnea unor alegeri de notari comunali, ni sunt dovediti preacelatanti in privintia acêsta cari ni casiuana o ingrigire pentru esistintia nationale a poporului lipsitu de conducatori!

Mai anu, devenindu vacantu postulu de notariu comunalu d'in Voivodintiu langa Versietiu in comitatulu Temisioarei prin promoverea fostulu notariu romanu d. Iuliu Munteanu de jurasore cercualu, poporulu sedusu de tote laturile parte prin contrari, parte inse si prin influintia diabolēca a unor farisei de ai nostri, carii de dragulu stapanitoriloru, si pentru nesatiusulu egoismu se facura cortesi principali pre partea candidatulu neromanu, — neavendu neci d'intre preotime neci d'in partea inteligintiei conducatori, alēse de notariu pre unu nevmtiu in contra celoru-lalti duoi candidati romani, si preferi a pune sortea comunei si a singurateciloru locuitori mai bucurosu in manile unui strainu, decâtu in ale conatunalelui sēu!

Eu inca amu fostu provocatu si indemnatu a pasi ca candidatulu pentru acelu postu notarialu, si amu reintorsu cu budiele inflata de acolo, precumu si colegulu meu carele asiderea ca romanu doriā sê fie alesu de notariu prin romani, si ambii nu erāmu in stare a cascigă celu putienu simpatia numai a diecea parte pre câtu o aveā neamtiiu, că-ci pre langa noi amenduoi numai bietii preoti si titorii beserieci erāu ingagiati, era majoritatea poporului alegatoriu preste unu numeru de 400 au fostu inrolata oblu pre partea neamtiiului si aruncata in bratiile contrariloru, caroru-a li succese a triumfă cu satelituloru alesu de notariu alu romaniloru, spre daun'a nostra.

Mai asta vēră fiindu postulu notarialu in comun'a Paulisiiu comitatulu Aradului vacante, romanii de acolo se portara si mai manificu, că-ci alēsera pre unu gidanu, carele in calitate de scriba la fostulu notariu romanu d'acolo M. scieā a se lingusī si a cascigă increderea romaniloru. Aci cauta sê me oprescu nitielu si sê atragu atentiunea buniloru cetitori asupr'a impregiurării, că t o t e

deca d'intiele nationale de acêsta categoria provinu numai d'in lips'a conducatoriloru poporului, dar' trebuie sê constatatu deodata: că acêsta alegere de notariu este forte curiosa si câtu de sioda, deora-ce in comitatulu Aradului esista o partida nationale infintiata mai de multu, acareia chiamare e a fi cu bagare de sēma la asemenea ocazinu si intrebări de interesu specialu nationalu, si m'am miratu si me miru forte, că ore cum de acêsta partida n'au lutu iniciativ'a si n'au intreprinsu mesurile trebuintiose in cestiunea alegerii acêstei-a?! ci au lasatu pre Romani sē si alega notariu pe unu gidanu candu sunt destui romani, sēu dora gidanulu va favori mai multu romanulu.

Eu la indemnulu unor prestimati barbati inca m'amu fostu resolutu a concurge si a pasi de candidatulu.

Inse ce sē nu vedi! candu eu pentru a-mi ajunge scopulu me presentai naintea respectivulu domnu protojude cercualu, carele este romanu — si lu rogai in privintia candidaturii! mi dede respunsulu „că de geab'a me frangu si aspiredi la acestu postu notarialu, fiindu că poporulu alegatoriu d'in Paulisiiu, nu voiesce neci sē mai audia de notariu romanu, ci este sedusu prin oficiantii dominali, si arendatorii evrei, pre partea gidanului a carui reesfere este sigura.“

In estu-modu preponderēza influintia strainiloru si seducerea poporului nostru prin acei machiavelli, chiar' si in comitatulu Aradann unde esista de ani „partida nationale“ unde Asociatiunea nationale pentru cultura poporului romanu si-are resiedintia sa, si cu unu conventu unde se manifesta in gradu mai mare dezvoltarea simtiemintelor nationale d'in partea numerosei intielegintie, si totu-si strainii cu rafinariile si apucaturile sale infernali isbucnescu si devingu nesuintiele romaniloru, ce se pote asceptă dara de la poporulu de prin alte comitate unde neci intielegintia, neci partida, neci Asociatiune nu esista?!

Nime, care cunosce chiamarea si activitatea unui notariu comunalu, nu va potē denegă: că notariulu in calitatea sa este unu factoru potinte si conducatoriu principalu alu poporului, notariulu este totum fac in comuna, si sortea comunei, precum a singurateciloru locuitori devenindu concredita in mare parte lui, dezvoltarea spirituala si materiale, bunastarea si venitoriuulu poporului depinde nu putinu de la caracterulu nepetatu, simtiemintele de onestate si de la capacitatea individuala a notariului; in acaru-i activitate sunt concentrate tote afacerile si trebile publice administrative finantiare, si in parte cele judeciarie, in fine câte cadu in sfer'a comunei.

Mi aducu bine aminte d'in tempulu sistemulu absolutiscu, candu ni am fostu pregatitu Ddieu scie cu câte greuminte pentru chiamarea notariala, si am depusa esamenulu d'in sfer'a agendeloru privitorie la acêsta chiamare, — candu fostulu carmuitoriu alu prefecturei comitatului asiē numitu „Kreis Vorstand“ dicea: că notariulu in chiamarea sa este „consiliariulu comunei“ (Rathgebe der Gemeinde) de la care se pretinde mai multu decâtu de la or' care aliu diregatoriu, si totu acêla-si domnu afirmă: că notariulu este unu instrumentu nu neesentialu d'in masin'a intregulu organismu alu statulu, prin urmare lucrările ce se gatescu la tote dicasteriele mai inalte administrative, sunt efinintia lucrărilor particulare ale singurateciloru notari, carii au de a compune si direge tote conspectele, si statisticile recerete la locurile mai nalte, a constată si procură tote datele — d'in capulu locului — pre partea ministerieloru diferite precum e contributiunea directa si indirecta, asentatiunea militara, pregatirea lucruriloru resbelice, detorintiele publice, si câte tote evidintie pretinse dela unu notariu.

Individulu aspiratoriu la chiamare notariala trebuie sê fie si provediutu cu calificatiunea si capacitatea necesaria, pentru a corespunde corectu si esactu detorintieloru sale, că-ci la d'in contra unu individuu necualificatu si neaptu este numai causatoriuulu confusiuniloru daunatorie pentru respectiv'a comuna, si singuratecii ei locuitori, ceea ce nu odata s'au demustratu in multe locuri unde devenindu atare individuu aplicatu la postulu de notariu sēu prin protectiune, sēu prin folosirea midiloceloru indatenate de corumpere, prin nepreceperea trebiloru notariale si simplicitatea ori rentatea sa, au produsu fatalitățile si neajunsurile cele mai grave pentru comuna, eufundandu pre respectivii judi comun. sēu chiaru pre comune in deficituri banale care ani intregi nu le poteāu descurcā de pre umerii loru.

Cunoscu eu mai multe casuri de acêste, si pre mai multi judi comunali, carii nefindu cartuvari, si lasandu si sortea administratiunei responsabile in man'a notariloru de acestu calibru, — d'in omeni cu avere, au devenitu la sapa de lemmu, ba si la inchisore, pentru enormele deficituri si administratiunea abusiva a averii comunali, causata prin fatalități de acêste!

Pre timpulu sistemulu absolutiscu de si individii de nationalitate romana, cu mare anevoie poteāu sē ajunga la atare postu publicu subalternu sēu ca notari comunali, — pentrucă boemii ca si de presinte nemtii si gidanii magiarisati) favoriti de protectoratulu stapanitoriloru — ocupāu tote posturile, — totu-si diregatoriile superioare oservāu formalitățile prescise prin lege, reflectāu la calificatiunile suficiente ale competintiloru respectivii, si da preferintia aceloru-a, carii pre langa calificatiunea nece-

saria, cunoscea si limba poporului usata in comunele notariale.

Dar acum' candu poporul se molcomesce cu dreptul de candidare respective alegere, candu in virtutea legii aduse in diet'a tierci d'in anulu trecut in privinta nationalitatilor, poporul are dreptu de a-si decretã limba in afacerile oficiose comunale, reflectãza ore poporul lipsitu de conducatori cu influinta si sedusu de straini, la tote recerintie neevitabile dela acelu candidat? si ore domii diregatori constitutionali procedu amesuratu acelor recerintie la ocasiunea alegerilor de notari, intrãba ei si pasã-le lorã cã scie respectivulu candidat limba poporului ori ba? a feritu Ddieu sã se intemple asta-di asiã ceva!

Spre a ilustra cole premise voiu mai spune, cã in comun'a Fenlacu (locuita de sorbi si romani), inca s'au alesu prin votare secreta stainu — unu neamtiu, firesce ajutatu de mediuloce meschine cu majoritate de 89 voturi contr'a candidatului romanu care capetã 135 voturi curate ale romanilor necorupti de gidanu. Doi alti candidati rom. inca contribuira la reestrea neamtului, fie li de pomana!

Poporul asupritu au facutu protestu la comitetulu comitatensu contr'a procedurii nelegale, si contr'a candidatiunei alesului notariu prin midiloco corumpatorie, facundu esceptiune pentru nesciint'a limbei poporului d'in comuna!

Asiu potã prognosticã inainte rezultatulu acestui protestu cã ci causele romanilor de interesu specialu nationalu cadu protutindene devinse d'in partea majoritatei maiestrite a strainiloru in comitetele comitatense ale comitatelor cu poporatiune mai mare romana.

Necesitatea de conducatori ai poporului precum: de notari, preoti, invetiatori, industriari etc. calificati si romani binesimãtori, este la culme cãci stadiulu presinte ne amenintia viitorulu si esistintia nationala, si deca inteligintia nostriã de pretotindene nu se va ingriji cãtu fãra intardjare spre a aflã unu midilocu pentru delaturarea radicale a reului, dieu atunci gidanii si alte limbi straine voru jocã pretutindene rolulu principalu ca conducatori ai poporului nostru neglesu si indiferente de caus'a si interesele sale vitali, si nu va trece multu timpu candu gidanulu Ungurii etc., voru avã incurgere si la alegerile de preoti, ast'a a si inceputu deja a se practicã in intielesulu statulu organicu alu congresulu besericescu nationalu de la Sabiu.

Inchiazu dorindu ca intielegintia romana d'in comitate avendu in vedere importantia posturilor notariale pentru poporul nostru, sã deã mai multa grige cu ocasiunea alegerilor de notari, ca comunele nostre sã aiba notari romani binesimãtori si bine calificati. Trebuie luminatu poporul sã-si cunõsca drepturile si interesele.

Unu fostu notariu comunale.

Romani'a.

CAROLU I.

D'in gratia lui Dumnedieu si vointia nationala, Domnu alu Romanilor.

La toti de fatia si viitori sanatate.

Asupr'a raportulu consiliului nostru de ministri sub Nr. 527;

Vediendu motivele intr'insulu cuprinse;

In virtutea art. 95 d'in constitutiune;

Anu decretatu si decretãnu;

Art. I. Senatul este si romane disolvatu.

Art. II. Unu nou senatu este convocatu si se va intrunã in termenulu prevadiutu de constitutiune.

Art. III. si celu d'iu urma. Presiedintele consiliului nostru de ministri este incarcatu cu aducerea la indeplinire a acestui decretu, prin intielegere cu ministrulu nostru secretaru de statu la departamentulu de interne, fiecare intru ceea ce-lu privește.

Datu in Bucuresci, la 9 Iuniu 186 .

CAROLU.

Ministri: D. Ghica, M. Cogalniceanu, A. G. Golesecu, B. Boerescu, A. Cretiescu.

Raportulu consiliului de ministri cãtra M. S. Domnulu.

Prea inaltate Domne,

Cu ocasiunea cercetãrii cheltueleuru facute pentru stramutarea senatulu in localulu Universitatii, s'a escatu in midiloculu acestui corpu una discutune scandalosa, in urm'a carei-a s'a datu una votu care a avutu dreptu rezultatu demisiunarea unei mari pãrti d'in numerulu senatoriloru.

Acest'a a creatu una situatiune in fatia carei-a guvernulu nu pote stã indiferent, fãra a radicã acestei mari institutiuni autoritatea morala si prestigiulu de care se cuvine a se bucurã.

Pentru aceste motive, consiliulu ministriloru gasesce cã este trebuintia a se face apelu la tiãra pentru a-si da unu nou senatu. Avemu dara onore a rogã plecatu pre malfãnce Vostra sã bine-voiesca, in virtutea art. 95 d'in

constitutiune, a suserie alataratulu proiectu de decretu pentru disolvarea actualulu senatu.

Suntemu, cu celu mai profundu respectu,
Prea inaltate Domne.

Ai Mariei Vostre,
Prea plecati si supusi servitori.

Ministri secretasi de statu: D. Ghica, M. Cogalniceanu, A. G. Golesecu, B. Boerescu, Al. Cretiescu. (Tr.)

VARIETATI.

** (Finea victiei unei avaro.) In dilele trecute una femeia betrana de 81 ani in Londr'a si-a taiatu grumadiulu, temendu-se, ca nu cum-va sã mora de fome. Serman'a femeia lasã dupa sine una avere de 40,000 pundi sterlingi, 400,000 fl., inse asiã erã de sgarcita, incãtu nece de pane nu se saturã. Tienea in casa numai una lumina, carea numai atunci o aprindeã, candu o cercetã nepotulu sãu, era dupa ce se departã, o stingea de locu. Cas'a in carea locuia erã forte necurata.

** Tãrr generariulu va fi numitu representante alu Austriei in Constantinopolea, spune „Hon“. Maj. sa a intaritu conclusele congresulu israelitoru ungureni, idem.

** (Silabulu ungurescu.) Prin fermame ministeriale d'in 4 iuniu, a. c. sunt forte strinsu oprite pre totu teritoriulu lui Pist'a, amarnicu persecutate si in tote anghiuirele spionate aceste produse literarie 1.) „Unitate latina“ de Vas. Maniu. Bucuresci, 1867. — 2.) „Noulu Atlasu de Geografia“ de Constantiu Schweder ingineriu, editiunea a cinci-a Bucuresci, editur'a lui Giorgiu Ioanidu et Comp. — 3.) „Atlante geografice“ dupa L. Bonnefort, adaptatu pentru scolele romane si adausu de A. Tr Lãurianu, Paris. Lanee editoru geografu, 1868. —

Chartele amintite sunt etnografice prin urmare elementulu romanu figureza pre ele de la Tis'a pana la Marea-Negra, si de la Carpati pana la Balcanu, deci fermamele voru potã se dovedesca cumca de la Tis'a pana la marginile Romaniei nu sunt Romani ci numai Magiari, precum s'au decretatu prin legea de nationalitate. Ore charta etnografica a lui Kippert nu este oprita prin fermamele cestiunate? Pist'a are sã decreteze acusi cã parlamentulu nu se invertesce pentru cã l'au opritu d'insulu inca de pre atunci candu luase parte ca husaru la espumatiunea Iericuntelui sub conducerea stramosiulu sãu Iosua.

** In caus'a averii comune a Borodaniloru ministeriulu de interne in contielegere cu celu de justitia a aprobatu decisiunea comitatulu Bihariei (sequestrulu) cu putina modificare. Estmodu 3000 de suflete rom. luandu-li-se d'in mana administratiunea averii proprie, au sã ajunga la sapa pe lemnu.

D. Artemiu Siarãdi parocu rom. gr. cat. in Borodu este numitu sub-inspector scol. in comit. Biharia, Inspect. primariu va fi, precum se au'e, D. Földi (Neupauer.)

** Onorab. dnu ministru de interne alu Romaniei, Michailu Cogalniceanu trecu alalta eri (28. iuniu) prin Pest'a cãtra apusulu Europei.

Sciri electrice.

Triestu, 25. iuniu. Regele Greciei puse eri in Pireu pietr'a fundamentale pentru unu spitalu maritimu. Tote faimele despre crise ministeriale sunt nefundate.

Madridu, 25. iuniu. Cortesii respinsera cu 121 contr'a 74 de voturi emendamentulu relativu la delaturarea contributiunii personali.

Vashingtonu, 25. iuniu. Revoltantii d'in insul'a Cub'a fure batuti langa Lincorilasu. In loculu lui Borse s'a numitu ministru alu afaceriloru marine, Robesonu.

Roma, 26. iuniu. „Giornale di Roma“ spune, cã pap'a tãnutu eri unu consistoriu, in care, dupa una alocutiune scurta, preconisã pre mai multi prelati.

Varsovia, 26. iuniu. Episcopulu d'in Chieltiu fu arestatu si transportatu la Peru, fiindu cã n'a voitu sã recunosca selegiulu catolicu d'in Petrupole de cea mai inalta autoritate besericesca.

Parisu, 26. iuniu. „Journal officiel“ spune, cã Schneider, presiedintele corpului legelativu, d'in cauza cã Davidu fu numitu oficeru primariu in legiunea de onore, si-a datu demisiunea. Schneider si retrase abdfceere, dupa ce imperatulu prin una epistola de la 24. I. c. adresata lui, dechiarã, cã prin numirea lui Davidu n'a avutu intentiunea d'a stricã lui Schneider, sãu d'a scirbi autoritatea morale a presiedinteli corpului legelativu. Imperatulu respinge opiniunea, cã numirea lui Davidu ar fi de caracteru reatiunariu. Epistola finesce estu-modu; Politic'a guvernulu meu pre cum inainte asiã si dupa alegeri a

fostu destulu de chiara, pentru ca sã resfire tote lanuiclele, si elu va continuã oper'a impaciurii prin institutiuni intru adeveru liberale.

Constantinopole, 28. iuniu. Marele veziru incunosciintã pre reprezentantii poteriloru europene despre una cereclara emisa de Turci'a agitiloru sãi d'in strainetate, in carea se dfce urmatoriele: Invitarea vice-regelui Egiptulu, precum si susceperea ore-si caroru negotiatiuni pentru neutralizarea canalulu Suezulu si inchierea conventiuniloru comerciali colidãza cu drepturile Sultanulu; deca chodivulu ar vatemã drepturile sultanulu atunci conformu fermanulu se pote destitui.

Parisu, 28. iuniu. Imperatulu fu primitu la espusetiunea economica d'in Beauvais in modu stralucitu, fiindu presinti 100,000 straini si 10,000 pompieri. Imperatulu multiamã primariulu pentru primirea, carea-i revoca in memori'a primirea intempinata inainte de ast'a cu 20 de ani, si dã spresiune interesulu sãu pentru economã tierci. Elu finã estu-modu: Aveti incredere si ordenea nu se va conturbã seriosu. Eppulu-i respunse imperatulu, cã primesce totu de-un'a cu stima adresele eppiloru. Deca se voru ascultã rugatiunile lor, atunci relegiunea ar fi stimata. Poporul va deveni ferice, Franci'a mare si in floritoria.

Roma, 27. iun. „Giornale di Roma“ spune, cã in alocutiunea d'in urma pap'a condamnã legea italiana, conformu carei-a clericii voru fi supusi conserierii (militarie), si laudã protestele eppiloru italiani. Dechiarã mai de parte, cã catolicismulu e espusu calamitãtiloru in Austri'a si Ungari'a. Scirile d'in Ispani'a-lu amarescu; guvernulu rusescu-si continua persecutãrile sale contr'a beserecei catolice, lu mangaia inse statornicia eppiloru poloni. Spãra cã clerulu va imitã eppatulu si in fine face atenti pre inimicii beserecei la judecat'a cea drãpta a lui Ddieu.

Florentia, 28. iuniu. „Foi'a ofic. d'in Florenti'a“ comunica raportulu comisiunii investigatorie alãsa de parlamentu in afacerea tutunulu, conformu carui-a comisiunea, dupa ascultarea deputatiloru Crispi, Lobbi'a Brenna, Civisini, Fambri si a martoriloru insemnati si luandu actu despre presintate documintele, a decisu a-si rezervã discutarea causei si a-si suscepe investigatiunea in siedintie publice, ce se voru incepe la 1. iuliu.

Parisu, 28. iuniu. Adi s'a deschisu corpu legelativu si sã constitui biroulu presidialu. Roucher ceti una dechiaratiune, ce contine urmatoriele: Conformu dispusetiuniloru constitutiunii noulu corpu legelativu ar' avã a se intr'unu numai la 20. oct., acest'a inse ar' fi facutu imposibile presintarea proiectelor financiarie si alte afaceri, dreptu-ace'a sesiunea extraordinaria a fostu necesaria. Guvernulu a cugetatu, cã ar' fi bine si politicu, a se suscepe fãra amanare verificarea mandatelor, pentru ca estu-modu sã dispara veri ce indoiela despre legalitatea alegeriloru. Rãnoirea corpului legelativu prin sufragiu universalu este una ocasiune pentru ca natiunea sã-si pota manifestã ideile, nesuintiele si trebuintiele sale, era studiuulu acestei manifestatiuni nu trebuie intetãtu. Guvernulu va presintã sesiunii ordinare pentru consultare tote resolutiunile si proiectele cari i-se voru parã mai acomodate pentru realisarea doriãtiloru tierci, si cu acest'a sesiunea extraordinaria este deschisa. (De pre mai multe bance: fãrte bine.) Dupa ace'a s'a statoritu ordenea dillei; marti, mercuri si joi si va tienã biroulu siedintiele. Joi se va tienã prim'a siedintia publica, candu se va procede la verificãrile deputatiloru. Corpu legelativu trebuie sã se constitue inainte de esaminarea alegeriloru ambigue.

Belgradu, 30. iuniu. „Vidovdan“ spune, cã marele veziru elu ra unu proiectu de lege, entru a intruduce in Turci'a unu sistemu generalu de instructiune

Parisu, 30. iuniu. Birourile camerei si-alesera presiedintii si secretarii sei, apartienendu toti majoritatii.)

Berolinu, 30. iuniu. Regele primã adi pre principele Gorceiacofu, care erã se caletorãscã inca in sãr'a acea. — „Corespondintia provinciala“ spune, cumca c. Bismarcu d'in mai multe respecte sanitare, ceruã incãtu permitu interesele statulu sã se usiureze misiunea. Dreptu acea cancelariulu Bismarcu va fi scutitu de conducerea afaceriloru de statu pana candu sanatetea i va fi deplinu restaurata.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.